Telefon št. 74.

Posamna številka 10 h.

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 214. V Ljubljani, v četrtek, 18. septembra 1902. **Letnik XXX.**

S tem ne bo nič.

Za razmere v kranjski deželi so se začeli zdaj na Dunaju bolj zanimati, kakor je bila kdaj navada v višjih krogih. Doslej se za ubogo Kranjsko in njene notranje homatije nihče ni zmenil, kajti veljalo je načelo: Kranjske se ni bati, saj imamo tam barona Heina.

Obstrukcija je pokazala, da je vendar še nekaj energije v tem zapuščenem ljudstvu, in zdaj, ko se vihar noče poleči, ampak še narašča, začeli so premišljati, kako bi se vsa stvar z najmanjšim hrupom potlačila, če le mogoče tako, da bi se liberalcem nič ne zgodilo.

Klasičen članek v tem smislu je prinesla dunajska »Information«. Iz njega odsevata dve misli: Pred vsem strah pred katoliškonarodno stranko, s katero je ljudstvo vedno bolj solidarno, in drugič nada, da bi bilo morda vendar le mogoče stranko opeharitи, da bi za skledico leče prodala svoje prvorojenstvo v deželi. Dobili smo ta vtisek iz tega članka, da hoče nekdo napačno informirati dunajske kroge, in zato hočemo podati ta članek v celoti ter mu pristaviti svoje mnenje.

Začetek toži o naraščajoči moči katoliškonarodne stranke:

»Politični položaj v kranjski deželi je vsak dan ostrejši. Klerikalna stranka deluje z vso silo, da bi organizirala ljudstvo za izvenparlamentarni boj zoper državno in in avtonomno upravo dežele. Pri tem ji jako pomaga gospodarska depresija, katera tlači prebivalstvo. Če se stvari tako dalje razvijajo, kakor doslej, ne more nihče reči, kako se bo to končalo. Gotovo je to, da sta obe stranki v večini deželnozborski storili napako, ko niste hoteli ugoditi čisto formalni zahtevi katol. narodne stranke po primernem zastopstvu v odsekih. Če bi bili v tem sicer jako stranskem vprašanju ugodili, bi bili morda odvrnili vso nesrečo. Zdaj je prepozno, nesreča je tu, in klerikalci se z »aritmetiškim ključem« več ne dajo pridobiti. Njihovi govorniki proglašajo javno, da bodo nadaljevali boj, dokler ne izsilijo »pravične volilne reforme«. In da to hočejo doseči z bridko resnostjo, to dokazuje vsa njihova delavnost. Proti precej zastarelemu volilnemu redu so razvili vprašanje volilne reforme, in s tem so pridobili zase ljudsko mnenje, katero jim je bilo že prej naklonjeno.

Vprašanje je, ali delata stranki večine prav, ko se upirata gibanju za volilno reformo. Saj trajno tako ne moreta nasprotovati, in zato je že slovenska liberal. stranka sklepala za nekako volilno reformo. To je bilo pametno. Treba le, da zdaj od resolucije prestopi do dejanja. Potem bi bilo treba premagati še odpor ustavovernega veleposestva. To bi nikakor ne moglo vedno nasprotovati željam vsega prebivalstva. Seveda, razširjenje volivne pravice bi utegnilo izpremeniti večinska razmerja v deželnem zboru — a nihče se rad ne loči od nadvlade. A čim prej se udaeta stranki večine volivni reformi, tem manjša je ta nevarnost. Čim dalje se upirata, tem bolj sami pomagata, da pride klerikalizem do definitivne vlade v deželi.«

»Definitivna vlada klerikalizma« je torej ono strašilo, s katerim hoče ljubljanski dopisnik precej vladne »Information« nagniti liberalce, nemške in slovenske, naj se za božjo voljo izpametujejo, da se ne bi zgodilo še kaj hujšega, kakor se je že. Nekako gorko sočutje do liberalnega elementa diha iz teh vrstic, in spoznati je, da vlada v teh krogih vsled obstrukcije nekaka »špitalska atmosfera«. A zdaj pa pride naš državnik s predlogom, na katerega misli ujeti vse stranke v deželi. Samega sebe je povzdignil na stopinjo »objektivnega opazovalca«, kakor dela vsak, ki hoče kaj subjektivnega v politiki povedati. Naš Arhimedes torej nadaljuje:

„Od objektivne strani se stavi sledeči kompromisni predlog: Vse tri stranke v deželni zbornici sprejmejo volilno reformo, po kateri se sedanjim trem kurijam pridruži četrta splošna kurija po zgledu državnozborskega volivnega reda. Ta splošna kurija pa naj stopi v veljavo šele pri prihodnjih splošnih volitvah. Proti temu se morajo klerikalci zavezati, da respektirajo sedanja majoritetna razmerja v dež. zbornici, da se omeje na redno parlamentarno opozicijsko stališče in da privolijo v tako reformo opravilnika, da bo obstrukcija enkrat za vselej postala nemogoča.

Za večino je ta predlog vsekako sprejemljiv. Do prihodnjih splošnih volitev je še več kot pet let. Ona pride po takem kompromisu za celo petletje v neomejeno posest večinskih pravic in ima med tem časom dovolj priložnosti, da si s pridnim pozitivnim delom pridobi zaupanje prebivalstva in da se še potem ohrani v večini. Klerikalci pa bi mogli po takem kompromisu pokazati na materielen uspeh svojega boja in imeli tudi nado, da pridejo čez 5 let do večine.

Vsekako bi ta razmerja obe stranki nagibala, da bi vse, kar le mogoče, storili za blagor dežele, da bi si zagotovili ugoden položaj za odločilni boj čez pet let. Seveda je jako negotovo, ali se bo pri ostrih sedanjih nasprotjih tak kompromis mogel doseči. Brez taktnega nastopa od avtoritativne strani to gotovo ne pojde.“

Mi na to odgovarjamo kratko, da s takimi predlogi, kateri imajo očividno le ta namen, da bi za sedanjih pet let rešili liberalce in vlado iz zadrege, naj nihče ne pride več, ker jih bo katoliškonarodna stranka seveda morala odbiti. „Odločilnega boja“ nam pač ni treba več biti, ker smo ga že bili prošlo leto. Katoliškonarodna stranka ni v položaju, da bi mogla liberalcem sploh kaj dopustiti, kar je zoper ljudske pravice. Sedanja sestava deželnega zbora vpliva tako slabo na celo deželo, da je treba čim najprej izpremeniti to nezdravo razmerje. Taki predlogi nam kažejo, da v izvestnih krogih še zdaj ne verjamejo, da se katoliškonarodna stranka ne šali, ampak, da to tudi hoče izvesti, kar zahteva. Stranka je edina, odločna, ima ljudstvo za sabo in deluje v svesti si pravičnestvari. S tem naj gospodje računajo!

Balkan.

Skoro bo sto let, odkar je začela turška vlada obljubavati reforme v evropskih in maloazijskih provincijah turške države. Ali sto let je pač prekratka doba, da bi izučila evropske diplomate. Med tem se je osvobodilo večjidel iz lastne moči četvero balkanskih narodov, diplomatje pa čakajo še zmirom z neverjetno naivnostjo, da se vresničijo obljubljene reforme v ostalih še neosvobojenih delih otomanskega cesarstva. Vsako pomlad pričenja vreti znova v Macedoniji, Albaniji in Armeniji in redno, kakor stalna gostilniška družba k taroku, sedajo diplomati vsako pomlad k zeleni mizi, da se posvetujejo o reformah, in prav tako redno se žuri sultan, da potolaži pozno prebujeno evropsko vest s praznimi obljubami. In evropska vest se zadovoljuje z njimi.

Letos je bilo stanje v Macedoniji posebno nevarno in vsak čas je bilo pričakovati splošnega ustanka. Vznemirjajoče vesti od jugovzhoda pa so rodile navadno posledico: nekaj časa sem se govori o konferencah, diplomatskih notah, reformah itd. — Vse to ostane seveda popolnoma brez vspeha, zakaj nobenega povoda ni misliti, da bi bilo letos drugače, kakor prejšnja leta. Na Dunaju se posvetujeta naš Goluchowski in turški poslanik Mahmud Nedin bej. Ta posvetovanja ne bodo vznemirila žive duše na svetu; naše zunanje ministerstvo je pokazalo svojo nerodnost že o mnogoterih prilikah in zastopnik turške države v naši prestolici je celo med turškimi diplomati najmedlejša luč ter živi na Dunaju bolj v svojo privatno zabavo. Prav tako malo bodo odvrnila macedonsko nevarnost posvetovanja v Carigradu, ki se vrše pod vodstvom starešine poslanikov barona Caliceja. Nasprotno — opažalo se je zmirom, da sledé diplomatskim posvetovanjem še večji nemiri. Bolgarsko-macedonski listi se krvavo norčujejo iz evropske diplomacije in se smejejo turškim obljubam, ki jih smatra Evropa še zmirom za resne. Macedonci se zanašajo edino na svojo moč; če bi se zanašali na Evropo, bi čakali, dokler bi ne poginil zadnji macedonski učitelj in zadnji duhovnik v maloazijskih ječah.

To spomlad se je mislilo splošno, da bukne revolucija. Pojavljale so se precej močne ustaške čete — tako je štela četa rezervnega častnika Jankota, predno se je razdelila, preko tisoč mož — in bolgarski prostovoljci so hiteli trumoma preko meje. Na žalost se je bila razcepila macedonska organizacija v dva dela, ki sta se preganjala z besnim sovraštvom; tako se je celo dogodilo, da so se spoprijele ustaške čete med sabo na macedonskih tleh. Ta razpor med revolucijskim komitetom Končeva v Sofiji in med pristaši prejšnjega predsednika Borisa Sarafova, ki je imel za sabo vso notranjo macedonsko organizacijo, je macedonski stvari neizmerno škodoval. Vendar je še upanja, da se stari komitet generala Končeva in novi komitet, ki so ga bili

LISTEK.

Moje potovanje na Kitajsko.

(Piše O. Veselko Kovač, apost. misijonar v severnem Šantungu na Kitajskem.)

(Konec.)

Krčmar je takoj naznanil mestnemu načelniku naš prihod. Mi pa smo poslali svojega slugo k višjemu mandarinu, prefektu tistega okraja, s pismom, ki ga nam je dal francoski konsul v Cefu, češ, da nam priskrbi tri vozove. Po svojem slugi naznanil nam je mandarin takoj, da bo jutri zgodaj vse pripravljeno.

Med tem je bila pripravljena večerja, katere pa ne bom popisoval. Le toliko rečem, da ni bila slaba. Kitajskim gostilničarjem na čast moram tudi omeniti, da oni daleko ne posegajo tako globoko v žepe svojih gostov, kakor evropejski.

Drugo jutro ob petih smo bili že vsak na svojem vozu. — Niso vabljivi ti kitajski vozovi. Imajo samo dvoje koles in so pokriti s platnom. V dvokolnico ste vpreženi dve muli, jedna pred drugo. Ako imaš še kaj zabojev seboj, da si ne moreš složno prirediti sedeža, potem bodi prepričan, da ne boš niti trenotek mirno v njem počival. Jaz sem si tekom štirih dnij pridobil v tem oziru bridko skušnjo. — Mandarin je poslal nam v varstvo dva oborožena konjenika, ki sta nas spremljala vso pot v Tsinanfu.

Bič je zapel, mi pa smo med močnim ropotanjem koles in glasnim vpitjem voznikov zdrčali z dvorišča na cesto. Kitasti meščani so se s pritajeno jezo pa vidnim respektom ozirali na nas tujce, katere ščiti mogočna cesarska roka.

Ko smo se peljali ob mestnem obzidju, imel sem priliko občudovati njegovo izvanredno lepoto in velikost. Visoko je gotovo čez petnajst metrov. Je iz rezanega kamena in ima zobčast nadzidek okoli in okoli. Na vogalih so mogočni obrambni stolpi z mnogimi arhitektoničnimi okraski. Nehote mi je prišlo veličastno obzidje jeruzalemskega mesta na misel.

Solnce je pripekalo z vedno večjo silo. Cestni prah je postajal čimdalje neznosnejši. Vsled tega se mi ni ljubilo ozirati se mnogo na okoli. Pomaknil sem se, kolikor je bilo mogoče, v voz nazaj, da bi se odtegnil nadležnemu prahu.

S kitajske dvokolnice ima človek slab razgled: ob straneh, zgoraj in zadaj plahta, le spredaj imaš nekoliko razgleda. Pa še tega ti voznik in služabnik ne privoščita, kajti vsedeta se ti spredaj vsak na jedni strani, ti pa glej njima v hrbet, če hočeš. V takem položaju človek ne more biti vedno židane volje. Poleg tega so kitajske glavne ceste take, da se Bog usmili. Nihče se zanje ne briga, ne država, ne dežela, ne občina. Posameznik pa tudi raje zavije v stran — na njivo, nego da bi odmaknil kamen, ki mu je na poti. Po vsaki občinski poti na Kranjskem se varneje voziš, nego todi. Voz se neprestano trese in te mikasti, da je strah. Ako dobro ne paziš, jo lahko dobiš tako pošteno po glavi, da je kmalu ne pozabiš. Trdo kitajsko pokrivalo na glavi se mi je tekom štirih dnij popolnoma zmečkalo. Da bi zatisnil oko in zadremal, o tem še misliti ni. Da taka vožnja ni v zabavo in da potemtakem človek željno pričakuje stopiti z voza, očistiti se nadležnega prahu in se okrepčati, ni težko umeti.

Ko smo se peljali skozi neko večje mesto, prijahal nam je neznan jezdec nasproti. Stopi s konja, poklekne ter se ponižno prikloni. Potem začne razvijati velik rdeč prt. Mislil sem v prvem hipu, da razvija zastavo. Precej časa in z vidnim spoštovanjem je razvijal tisti prt in slednjič potegnil iz njega kos rdečega papirja, mandarinovo vizitnico. Izroči jo nam s povabilom, da bi jutri opoldne prišli obedovat k mandarinu. Mi se povabilu nismo mogli odzvati, ker bi bili zgubili s tem več ko pol dneva. Zahvalili smo se za prijaznost ter sporočili, da nas bo veselilo, ako nam pripravi le majhen zajutrek.

Drugo jutro smo bili že na vse zgodaj na potu. Okoli sedmih prišla sta nam dva mlada lepo oblečena Kitajca nasproti ter nas spremila v mesto. Poslal jih je mandarin. Prišedšim v mesto prezentirala nam je vojaška straža čveterih mož. Ustavili smo se v gostilni, v kateri je ukazal mandarin pripraviti zajutrek. Nad vhodnimi vrati je bil obešen velik kos rdeče svile: znamenje, da je gostilna sedaj last mandarina, da postreže svojim gostom. Ljudstva se je nabralo lepo število, radovedno, videti tujce, katerim izkazuje mandarin tako čast. V gostilni je bilo vse izvanredno. Mandarin sam je po-

ustvarili pristaši Sarafova, ako ne združita, pa vsaj sporazumeta gledé vsporednega delovanja. Načelnih razlik med njima ni; javno vsaj trdita obadva, da nikakor ne stremita po priklopljenju Macedonije h Bolgariji, temveč po avtonomiji Macedonije.

Lahko bi se reklo, da se usoda Macedonije ne bo odločila ne na Dunaju ne v Petrogradu in ne v Carigradu, temveč v Sofiji. V Bolgarski živi na stotisoče Macedoncev, ki so vsi naravni agitatorji in organizatorji za stvar svoje domovine. Na vladi, med uradniki, profesorji, častniki — posebno med temi — je brez števila Macedoncev-emigrantov. Ali tudi bolgarskemu prebivalstvu samemu je prešla ideja osvobojenja Macedonije v meso in kri; bolgarski časopisi se bavijo več z macedonskimi nego z domačimi zadevami. Vlada je nastopila letos jako strogo proti revolucijonarnemu gibanju v prid Macedonije; ta strogost pa izvira samo iz želje, da bi se obranil mir, dokler ne minejo šipčanske slavnosti, kjer se hoče predstaviti oficijelna Bolgarija ruskim gostom v vsi svoji moči. Po slavnosti pa se prične ples znova in v veliko večjem obsegu.

Med tem, ko se je bila polastila Bolgarija vodstva na Balkanu, igra sosedna Srbija jako slabo ulogo, dasi ječi v Stari Srbiji in Macedoniji na stotisoče Srbov pod turškim jarmom. Ta nemoč Srbije izvira iz njene nespretne zunanje politike in iz žalostnih notranjih razmer, ki niso drugega nego dolga vrsta nelepih škandalov. Na zunaj omahuje Srbija neprestano med Avstrijo in Rusijo ter si vsled tega omahovanja ne more pridobiti zaupanja ne na tej ne na oni strani; znamenje težke notranje bolezni pa so pogoji ravnokar sklenjenega posojila, pogoji, kakoršnih bi si ne upale staviti banke nobeni drugi državi.

V takih razmerah je pač naravno, da je izgubila Srbija svoj nekdanji poklic „slovanskega Pijemonta“ ter ga morala prepustiti mlajši in krepkejši Bolgariji. In iz Sofije pride, morda že prihodnjo pomlad znamenje za splošni ustanek; ogenj pa se najbrž ne bo omejil na Macedonijo, temveč se širil preko Albanije in do Carigrada.

Vseslovansko planinsko društvo?

Zadnji čas se je sprožilo vprašanje vseslovanskega planinskega društva. »Planinski vestnik« je to priporočilo objavil, in nato je neki graški nemški list to vest ponatisnil in osnutje vseslovanskega planinskega društva kot gotovo stvar razglasil.

Seveda nastane sedaj vprašanje, je li ta ideja izvršljiva in kako?

Pred vsem naglašamo tudi mi, da bi nam bilo vseslovansko planinsko društvo všeč in bi je z veseljem pozdravili, — ali ta ideja, v tem obsegu, kakor se priporoča, ni za sedaj izvedljiva.

Poglejmo najprej razvitek alpinistike v Slovanih.

Slovenci imamo devet let svoje »planinsko društvo«. Njega delovanje je v obče znano in ne bomo o tem obširneje govorili.

V Cehih obstoji nekaj dlje društvo s slično tendenco, zvano »Klub českih turistů«. Društvo je močno in ima, če se ne motimo, do 10.000 članov. Izdaje svoje glasilo in seznanja širše kroge s prirodnimi zanimivostmi českih zemelj.

Poljaki imajo v Karpatih krasen in veličasten gorski svet. Za spoznavanje teh goratih krajev so osnovali društvo »Tatran«, ki izdaje vsako leto izboren in z umetniškimi slikami opremljen zbornik.

Na Hrvatskem je tudi turistiško društvo, ki izdaje svoje glasilo »Hrvatski Planinar«. Ta list je sicer dobro urejevan, ali pravega zanimanja za turistiko, žal, ni med Hrvati.

Bolgari so si pred par leti tudi snovali turistiško društvo. Ali se je ta ideja realizovala ali ne, nam ni znano.

Rusi imajo približno 20 let planinsko društvo, katerega delovanje se steka zlasti na poluotok Krim. Svoj glavni odbor ima v Odesi ter sekcije ali oddelenija v Jalti, Moskvi itd. Društvo se imenuje »Krimski gorni klub« in izdaje svoje glasilo, nazvano »Zapiski krimskago gornago kluba«.

Slovani smo s turistiko stopili na plan nekaj desetletij pozneje, kakor Nemci ali Francozi in Angleži. Tudi turistiška literatura slovanska, bodisi strogo sportna ali znanstvena, je še-le v začetku razvoja, dasi se tajiti ne da, da publikacije Čehov in Poljakov zaslužijo že sedaj vse priznanje.

Ali gotovo je, da bodo Slovani tudi v tej stroki človeškega razvitka došli svoje sosede na zapadu.

Da smo sedaj še daleč za njimi, ni naša krivda, temveč krivda zgodovinskega razvoja.

Kakor smo pokazali, imamo Slovani že več planinskih društev, katerih delokrog je jako obširen. Pomislimo le na široko Rusijo z Uralom, Kavkazom, poluotokom Krimom itd. Tam je še neizmernega turistiškega dela in bodo ti kraji potrebovali več kakor sto let, da se bodo mogli le od daleč primerjati turistiškemu razvitku v Alpah. In Karpati s svojo slično gorsko formacijo kakor Alpe, s svojimi železnicami in veličastnimi pragozdovi je za turista v večini še deviški svet. Koliko dela turistiškega je še tu za Poljake in Maloruse!

Ali naj se in se moremo sploh zvezati v veliko vseslovansko alpinistiško društvo, kakor so Nemci v mogočnem »Deutscher und österr. Alpenverein«?

Taka zveza, žal, do sedaj ni mogoča. Zakaj?

Prvič imajo Nemci polje svojega delovanja n a j e d n i t o č k i v A l p a h. Slovani imamo razdeljeno svoje delo v Alpah, na Češkem, v Karpatih, na Balkanu in v daljni Rusiji.

Drugič imajo Nemci svoj skupni književni jezik, katerega razume z lahka naobraženi Nemec s severa in juga. Slovani nimamo jednotnega književnega jezika, niti nismo dospeli do tja, da si izberemo jeden slovanski jezik, ki bodi med vsemi posredovalni in parlamentarni jezik naobraženstva, kateremu se poleg svojega jezika priuči vsak naobražen slovanski človek.

Nadalje so pa še druge politične težave. Sovražniki in klevetniki Slovanstva vohajo za najnedolžnejšo literarno ali gospodarsko stvarjo politični panslavizem. Zato bi se pa snovanju vseslovanskega planinskega društva stavile pri nas, vzlasti pa še na Ogrskem vsakovrstne zapreke. Nadalje pa moramo še upoštevati stoletni spor med Poljaki in Rusi, ki bi se dejstvoval tudi v tem slučaju.

Vseslovansko planinsko društvo v smislu zveze, kakor je v »Deutscher- u. österreichischer Alpenvereinu«, ni izvedljivo pri navedenih okolnostih. Pač pa se da z b l i ž a t i turistiško delovanje s o r o d n i h slovanskih društev, in to bi bilo velike koristi za naše dežele. Kako si to mislimo, povemo v prihodnjem članku.

---

slal svojo svilnato opravo, svojo posodo itd. Dal je tudi vsakemu svojo vizitnico s tremi kitajskimi črkami. Razume se, da je bila tudi gostilničarjeva prijaznost izvanredna, kajti gorje mu, ako bi mandarin zvedel, da nismo ž njim popolnoma zadovoljni. Od kod je vedel mandarin za naš prihod? Skoro gotovo so mu brzojavili iz Veihsiena.

Tako prijazen kakor ta ni bil nobeden mandarin več. Toda vojaštvo izkazovalo nam je povsod svojo čast. Seveda nam niti na misel ni prišlo, domišljevati si bogve kaj vsled tega, vendar pa nas je veselilo, da imajo Kitajci od zadnje vojske pred Evropejci tak — rešpekt — — —

Ravno pet dnij smo bili na potu. V soboto zvečer smo prišli skrajno izmučeni v Tsinanfu. Tu je bilo našega potovanja konec. — Konečno bi vam rad še pohvalil svojega voznika, ker me ni nobenkrat prevrnil. Opetovano bi se bilo to zelo lahko zgodilo. Ker pa je neki večer mulo brez pravega vzroka prav neusmiljeno pretepal, se mi je kruti človek zameril. Izurjene voznike prištevajo Kitajci med umetnike. No, te časti tudi jaz ne bom kratil svojemu. Z Bogom!

Nagodbene konference.

Po prvotnih poročil dunajskih listov je bilo pričakovati, da se snidejo avstrijski ter ogrski ministri še ta teden na Dunaju, da završe razpravo o ostalih točkah avtonomnega carinskega tarifa. Sedaj so se pa nekje premislili; ne ve se le, ali na Dunaju ali v Budimpešti. Posvetovala sta se sicer o tem že oba kabineta, toda javnosti ni znano, če so se pri teh posvetih pojavile kake nove težkoče. Dejstvo je, da se ta teden ne vrše napovedane konference, marveč šele prve dni prihodnjega tedna. Mogoče je temu odlašanju vzrok to, da ministerska predsednika še nista bila vsprejeta pri cesarju v avdienci, ker se je vladar še le včeraj vrnil z vojaških vaj na Ogrskem. Merodajno pa seveda to ni, kajti tudi zadnje konference v Budimpešti so se pričele šele v petek. Za vsem tem mora toraj tičati nekaj drugega.

Dr. Stransky in obstrukcija.

Imenovani mladočeški poslanec ter načelnika namestnik češkega kluba je v zadnjem času zelo mnogo in radikalno govoril o obstrukciji. V svojem listu ter na raznih shodih je slovesno izjavil, da Čehi brezpogojno obstruirajo nagodbo z Ogrsko, če jim vlada ne ugodi v vseh narodnostnih zadevah. Prerekal se je o tem celo z načelnikom kluba posl. Pacakom ter s poslancem Začkom ter posebno poslednjega zelo ostro prijemal radi pomanjkanja potrebne odločnosti. — Sedaj se je pa kar nenadno obrnil tudi Stranskega list. Minulo nedeljo je imel namreč dr. Stransky volivski shod v Vel. Bytešu. Govoril je sicer tudi tu o obstrukciji za slučaj, da se vlada ne uda češkim zahtevam, toda povedal je obenem svojim poslušavcem, da bi češka obstrukcija Čehom mnogo več škodila, nego je pa Nemcem levičarska. Odkrito je mož priznal, da bi napočili vsled obstrukcije za češki narod zelo težavni časi. In v konečno sprejeti resoluciji se niti z besedo ne omenja obstrukcija, marveč prepušča določitev taktike in pa sredstev v dosego narodnostnih postulatov edino le poslancem samim. To postopanje Stranskega pomeni vsekako velik korak nazaj. Kaj ga je dovedlo do tega, se za gotovo ne ve, sodi se pa, da pri tem niso v najzadnji vrsti prišli v poštev pred njim zbrani volivci.

Prememba pri gališkem namestništvu.

V raznih poljskih listih se iznova širi vest, da v kratkem odstopi sedanji namestnik v Galiciji, grof Pininski. Pravijo, da ga trajna bolezen sili k odstopu. Za njegovega naslednika se imenuje sedaj grof Stanislaj Badeni, ki je v zadnjem času opetovano bival na Dunaju ter konferiral z min. predsednikom Koerberjem. Vendar vedo nekateri viri že poročati, da se grof Badeni brani prevzeti mesto, ob katero se bodo pri prihodnjem zasedanju dežel. zbora s posebno silo zaletavali razburkani politiški valovi. Zadnja agrarna stavka je tudi grofu Badeniju še v dobrem spominu. Sicer se pa tudi z njegovim nastopom premeni samo oseba, ne pa tudi zistem.

Obisk ruskega carja v Rimu.

Iz avtentičnega vira poročajo rimski listi, da pride ruski car v februvariju prihodnjega leta v Rim, da obišče italijanskega kralja, da pa pri tej priliki ne bo obiskal svetega očeta v Vatikanu. Da bi bila to velika žalitev za poglavarja katoliške cerkve, je umevno tem bolj, ker so vladale doslej mej Vatikanom in ruskim dvorom najboljše razmere in je užival vsakokratni ruski poslanik v Vatikanu vselej največje simpatije. Ce se pa vkljub temu širi ta vest, je edini vzrok to, ker delajo v Kvirinalu po gotovem načrtu, da bi sploh noben vladar več ne počastil papeža s svojim obiskom. Svet hočejo italijanski framasoni prepričati, da je v Rimu edini suveren italijanski kralj. Vkljub temu goje v vatikanskih krogih nado, da se car ne bo dal pregovoriti framasonom v Kvirinalu ter vrnil sv. očetu uljudnost, ki mu jo je ta že opetovano izkazoval.

Pelletan o protikongregacijski gonji.

Francoski mornariški minister v zadnjem času zelo mnogo govori. Mož posega, čeravno je samo mornariški minister in še to ne dolgo časa, v vsa mogoča področja, kaj čuda torej, če se pri tem zaleti, in sicer večkrat prav robato, kakor je pokazal ravno zadnji njegov govor o nalogi francoske mornarice. Zunanji minister Delcassé je potem moral preklicavati in popravljati njegove budalosti, ker sicer bi bilo prišlo lahko do dvojnega razpora. Enaka blamaža preti Pelletanu sedaj. Pri banketu v Bizerti se je namreč spravil tudi na versko polje. »Sedanji boj, pravi minister, ga ni prav nič presenetil. Veri nihče (!) ne mara do živega. Cerkvi se morajo priznati vse svoboščine (!) razun one, da bi smela komu oropati svobodo.« Pod tem kračenjem svobode meni namreč cerkvene redove, katerih člani se zavežejo z obljubo. Seveda tega ni povedal, da prostovoljno. Iz ministrovih besed je tedaj razvidno, da hoče vlada priboriti tudi cerkvi popolno svobodo. No, Combes je moral pač debelo gledati, ko je bral dotične stavke govora svojega tovariša. Ravno boj proti svobodi cerkve je ono, kar izvaja s svojo sedanjo gonjo Combesova vlada.

Ministerska kriza v Franciji.

Glasom poročil v pariških listih se pojavi v francoskem ministerstvu akutna kriza še prej, predno se snide parlament. Za sedaj se govori samo o odstopu vojnega ministra A n d r e é ter mornariškega ministra P e l l e t a n a, ki sta se oba silno zamerila svojim ministerskim tovarišem z zadnjimi nepremišljenimi govori. Najbolj nezadovoljen je z njima zunanji minister Delcasse, ker mu prekrižavata vse račune v zunanji politiki. Ker pa predsednik Loubet odpusti raje vse druge može v kabinetu, nego zunanjega ministra, je prav verjetno, da bota ta dva prva, ki sfrčita iz kabineta. Kajpada je želja vseh poštenih Francozov, da bi ju na tem potovanju spremljal tudi eksabbé Combes in se ne povrnil več nazaj.

Vojno stanje v kapski koloniji odpravljeno.

Uradni list v Kapstadtu je včeraj objavil vladno naredbo, s katero se odpravlja za časa angleško burske vojske proglašeno vojno stanje. Te vesti bi bilo prebivalstvo sicer veselo, ko bi se s tem res kaj zboljšal splošni položaj. Da se pa to ne zgodi, jamči takoj druga objava v imenovanem listu. S poslednjo naredbo se namreč vladi prepušča popolno in neomejeno nadzorstvo uvažanja orožja in streljiva. Določba sama na sebi bi sicer ne bila kdove kako kvarljiva za neangleško prebivalstvo, ki bi ne vedelo, da bodo posamni organi angleških oblastev na vse mogoče načine izrabljali v njegovo kvar. Posebno hud udarec se bo pa s tem zadal burskim voditeljem, ki jim bo zelo otežkočena nadaljnja akcija.

Zveza avstralskih držav.

Avstralci so se kmalu naveličali toliko hvalisane državne zveze. Izprva je bilo, vsaj po oficielnih angleških poročilih, vse navdušeno za tako državno zvezo, sedaj se je pa pokazalo, da je taka mašinerija preokorna, predraga in preveč zamotana. Tega mnenja po sodbi državnega tajnika notranjih zadev, Lyneja, niso samo državniki, marveč tudi mnogi tisoči onih, ki so se prej za zvezo navduševali. Največ je pa k sedanji obsodbi zveze pripomogla Anglija, ki hoče izrabljati zvezo za svoje namene in ustvariti iz nje državno zvezo. S tem Chamberlainovim načrtom pa Avstralci niso zadovoljni, ker preveč ljubijo svobodo in neodvisnost.

Iz brzojavk.

N e m š k a c a r i n s k a k o m i s i j a se snide prihodnji teden, da prične z drugim branjem carinskega tarifa. Pododsek se je sošel že danes, da izvrši potrebne predpriprave. Odločiven je v tem vprašanju kajpada nemški centrum, ki se tudi danes posvetuje o nadaljnji taktiki. — R a z p o r m e j N e m c i i n O g r i. V Sombolji je prišlo do velikega spopada mej Nemci in ogrskimi uradniki, ker so prvi peli znano »Wacht am Rhein«. Madjari so udarili po Nemcih s palicami, jih spodili iz dvorane, potem pa napadli še nemško godbo. — C o m b e s i n P e l l e t a n. Ministerski predsednik Combes je Pelletanu brzojavno izrazil grajo radi njegovega govora v Ajaccio. Mesto odgovora je imel Pelletan drug enak govor v Bizerti. — N e m i r i v J u ž n i A m e r i k i. Predsednik C a s t r o se je moral umakniti pred vstaškimi četami v Guajubo, 15 milj od Caracao. — K i t a j s k e g a c e s a r j a n a m e r a v a j o o d s t a v i t i. Odstaviti ga hoče veliki tajnik Yung-Lu, ki bi rad posadil na prestol nekega princa. Ruska pomoč mu je baje pri tem zagotovljena. — P r o s l a v a K o š u t a v Z a g r e b u p r e p o v e d a n a? Listom se je včeraj brzojavilo iz

Zagreba, da vlada prepove za danes nameravano proslavo Košuta, ki so jo prirejali ogrski železn. uradniki, ker se boji nemirov. — Radi proslave Košuta v Budimpešti je konsignirana vsa ondotna posadka.

Dekanijska evhar. slavnost v proslavo petindvajsetletnice vladanja sv. očeta Leona XIII. v Kamniku.

Pač redkokedaj je bilo v prijaznem Kamniku toliko ljudstva, kakor dné 14. septembra t. l., ko je kamniški dekanijski okraj praznoval evhar. slavnost v proslavo 25letnice vladanja sv. očeta Leona XIII. Se je jedro slovenskega ljudstva zdravo in nepokvarjeno, še stoji naš narod na nepremakljivem temelju sv. katoliške cerkve vkljub vsemu beganju, to je jasno pokazala ta slavnost.

Ko se je raznesel glas o nameravanem praznovanju te izvanredne 25letnice in je bila ta vest oznanjena po dekanijskih cerkvah, se je jelo ljudstvo živo zanimati za to slavnost. Na več krajih v mestu in izvan mesta so marljive roke pripravljale dekoracije. V soboto pred slavnostjo so temni oblaki prepregli nebo, sosebno na večer je dež curkoma lil. Potrlo nas je, ker smo se bali, da nam bode deževje skazilo tako zaželjeni dan. Ali — v nedeljo zjutraj je jel pihati gornji veter, ki je prepodil goste megle in ljubi Bog nam je dal na preveseli dan prav ugodno, prijetno vreme. Zjutraj na imenovani dan sta č. gg. P. Engelbert Polak in kapelan Renier v izbranih govorih opozarjala na našo nenavadno srečo, da smo dočakali tako izredno 25letnico vladanja skupnega našega sv. očeta. Cel dan je bilo izpostavljeno sv. R. T. javnemu češčenju, pri katerem se je prav spodbudno na glas molilo. Nepričakovano sijajna pa je bila jubilejna procesija s sv. R. T. popoldne. Ko je odvabil veliki zvon ob pol 2. uri, so jeli prihajati okoličani iz raznih župnij, ponajveč v procesijah z banderi v mesto, glasno moleč; množica je kar trumoma naraščala. Ob pol 3. uri je na leco stopil č. g. Jakob Strupi ter je z vnetimi besedami častil Jezusa v presv. R. Telesu in vidnega namestnika njegovega na zemlji — Leona XIII.; mogočna in srčna beseda njegova je poslušalce globoko ganila.

Po končanem govoru se je razvrstila procesija — tako ogromna, kakršne Kamnik pač ne pomni. Pomikalo se je bandero za banderom, katerih smo našteli nad dvajset, in za njimi verno ljudstvo po štirje in štirje v vrsti nepregledne trume. Nenavaden utis je napravilo na vsacega gledalca, ko so se mimo z zastavami pomikale mnogoštevilne Marijine družbe -- katerih skupno število oseb je preseglo 1000; mladeniški cvet kamniške dekanije je dajal veličastni procesiji pač najlepši sijaj. Krog 30 duhovnikov je spremljalo svojega Gospoda v slavnostnem obhodu. Opazili smo veterance, gasilno društvo, gospoda župana z mestnimi odborniki. S posebnim zadovoljstvom še omenjamo, da so se udeležili slavnostnega sprevoda tudi gg. uradniki c. kr. okrajnega glavarstva in c. kr. okr. sodišča, na čelu jim c. kr. okr. glavar pl. Cron. Tako je prav in lepo; ljudstvo se veseli tacih izgledov in bode svoje svetne predstojnike tem udanejše ljubilo, čim bolj jih vidi klanjajoče se najvišjemu kralju Jezusu.

Ko se je sprevod vrnil v mestno cerkev na Sutini, je bila zahvalna pesem ter blagoslov z Najsvetejšim. Po končanem opravilu je veleč. g. dekan Lavrenčič v župnišču navdušeno napil sv. očetu kot jubilantu in izrednemu državljanu, kakor tudi prijateljski zvezi med duhovsko in svetno gosposko, ozirajoč se na prijateljske razmere mej sv. očetom in našim dobrim vladarjem Fran Josipom I.

Nad 7000 ljudstva je ta dan pokazalo svojo udanost in ljubezen do sv. očeta; ne izbrisno ostane to praznovanje v srcih prebivalstva kamniške dekanije. Resnično, to je bil dan, ki ga je bil naredil Gospod. Slovensko ljudstvo, le oklepaj se vedno tesneje sv. Petra skale in na njej uzidane sv. katoliške cerkve; ne poslušaj zapeljivih glasov sovražnikov sv. cerkve; le v katoliški cerkvi imej zagotovilo boljše bodočnosti. Naj ostaneta nerazdružljiva na večno dva pojma: Slovenec — katoličan.

Leonu XIII slava!

Veselica v Mengšu.

Iz Mengša, 11. sept.

Lepo je vspela veselica, katero je priredilo na Mali Šmaren katol. slov. izobraževalno društvo v Mengšu. Mlado je še to društvo, saj je njega pravni obstanek dež. vlada potrdila šele 1. avgusta tekočega leta. Zato je društvu in njega vrlim mladeničem na izbornem vspehu le častitati. V nagovoru je vabil Rodé Ivan iz Rodice mladeniče obširne mengiške nadžupnije v izobraževalno društvo. Kako resnično je, kar je posebno povdarjal, da je poleg onega veselja, za katerim drvi večina fantov, še drugo lepše, plemenitejše veselje, ki se najde v družbi ukaželjnih, poštenih mladeničev, ki se zavedajo, da so Slovenci, se navdušujejo za narodno delo, ki vedó, da let svoje mladosti ne smejo zapraviti z lenobo in postopanjem. Iz srca v srce so šle besede: saj veste, da pijača, posebno žganje, stori človeka surovega, ponočevanje — razuzdanega, slaba tovarišija pohujšanega. Glasna pohvala je sledila njegovim besedam.

Nato so predstavljali mladeniči iz Mengša selsko igro v 3 dejanjih »Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava«. Igra je resnobna in ginljiva. Javno pohvalo zaslužita Kompare Anton v glavni ulogi Štefana in Hribar Miha v ulogi berača Coteljna. Kdor ju je videl pri zadnji predstavi v „Kmetu Herodu“, mora priznati, da sta veliko napredovala. Zakaj vse težje je nastopiti v igrokazu kot v burki. Ako se upošteva, da so bili vseskozi priprosti mladeniči, ki so nastopali, ki niso obiskovali še nobenega gledališča, se mora reči, da zaslužijo priznanje. Pripomnim, da se mi zdi izmed vseh iger z moškimi ulogami, kar jih je izdala krščanska zveza, ravnokar omenjena še najboljša in najpripravnejša. — Z deklamacijo »Blagovestnikom« bi prekosil Kompare Ant. marsikaterega višjegimnazijca. Prednašal je gladko in s pravilnim povdarkom. — V burki »Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Trček« so nastopali mladeniči iz Rodice in Jarš. Slovstvene vrednosti nima burka nobene, tudi konec je prav za prav nepovoljen in nezadovoljiv a za smeh je obilo preskrbljeno. In kdo se ne bi smejal navihanemu, zgovornemu in tudi arogantnemu Štipkotu! Igral je prav ime Štipkovo Kos Franc po soglasni sodbi odličnih pričujočih gostov naravnost briljantno. Vam je pa tudi komik v vsaki kretnji. Šepetalca ni potreboval in ta gotovost znanja mu je dajala pogum.

Vsi čutimo, da je s prenovljenim izobr. društvom — prej je bilo namreč tudi politično — nov, svež duh zavel po Mengšu in njega okolici. Tudi priprosto ljudstvo spoznava in odobruje visoki namen, ki si ga je društvo stavilo, namreč družiti in izobraževati posebno mladeniče v pravem katoliško-narodnem duhu, a tudi mladeniči umevajo glas svojega pravega prijatelja in njihova truma se vedno množi. Društvo pristopi »Zvezi nepolitičnih društev«.

Dnevne novice.

V Ljubljani 18. septembra.

Umeščen je bil danes na ces kanonikat (prej † dr. Leon. Klofutarja) čast. g. Anton Fettich-Frankheim, doslej kanonik in župnik v Št. Jerneju. S tem so izpopolnjena vsa mesta pri ljubljanskem kapitelju. — Na župnijo Št. Jernej pa je bil tudi danes umeščen č. g. Anton Lesjak, dosedaj župnik v Želimlju.

Učitelji in liberalci. V zadnjem »Popotniku« odgovarja neki Fr. Šega tistim ljudem, ki se pritožujejo, da »ljudstvo preteka že srčno kri za šolstvo«. Ker je to pisano v takem smislu, kakor bi »klerikalci« bili to rekli, konstatiramo, da je te besede izrekel častni član »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev«, njegovo liberalstvo g. dr. Tavčar, kateri je govoril v 3. seji dež. zbora kranjskega dne 12. jan. 1899: »Proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1899 napravlja tisti brezupni vtis, kakor so ga napravljali predniki njegovi in kakor ga bodo in morda še v večji meri napravljali njegovi nasledniki. Če obračamo svoj pogled v prihodnost in računamo od leta do leta, potem si skoraj ne upam misliti, kam bode dežela prišla, kak bode konec. Zares že sedaj dežela Kranjska preliva svojo srčno kri za ljudsko šolo, in le bati se je, da jej ta kri prej odteče, nego bode ljudsko šolstvo našo prispelo do svojega vrhunca.« Toliko resnici na ljubo.

Odlikovanje. G. Fran Raktelj, vodja na drugi mestni deški šoli v Ljubljani, je povodom svojega umirovljenja od cesarja dobil zlati križec za zasluge.

Šolska vest. Gimnazijska učitelja v Kočevju O. Hesse in A. Jošt sta stalno nameščena kot profesorja.

† Vladni svetnik Unterlugauer. Iz Novega mesta 16. sept. Danes smo izročili truplo pokojnega vladnega svetnika g. dr. Unterlugauerja, rojenega Novomeščana, materi zemlji k zadnjemu počitku. Mnogobrojno spremstvo in krasni venci so pričali, kako priljubljen je bil pokojni v krogu svojih prijateljev in znancev. Do bosenske okupacije je pokojni služboval kot zdravnik pri vojakih; okoli 1879 je prestopil v civilno službo zdravstvenega oddelka pri vladi v Sarajevu, kjer je pozneje kot načelnik zdravstvenega urada organiziral in uredil zdravstvene zadeve s posebno unemo in spretnostjo, ter si pridobil trajnih zaslug, katere je Njeg. Velič. odlikovalo s Fr. J. redom in redom železne krone III. vrste. Pred par leti je pokojni hudo obolel ter stopil v pokoj, pri kateri priliki mu je Njeg. Vel. izreklo posebno priznanje za uspešno neumorno delovanje. Svojo sestro, in mater, ki ste umrli pred več leti, je pokojnik z vsem potrebnim bogato preskrboval; kot prijatelj učeče se mladine je podpiral pridne šolarje, svojih mnogoštevilnih prijateljev je bil najplemenitejši prijatelj, vedno zvest sin svoje domovine. Ako le mogoče, je prihajal iz daljne tujine v svojo domovino med svoje drage prijatelje, zlasti božične dneve je rad preživel v znani rodbini na Dolenjskem, kjer se je v spominu svojih otroških let radoval v krogu nedolžnih otrok, in pri takih prilikah obiskoval grob pokojne svoje matere v Novem mestu. Kako udano je trpel pokojnik, živo spričuje pretresljivo ganljiva okolnost da je v mučni svoji bolezni 6 dni pred smrtjo zahteval zrcalo, pogledal vanj in milo vzdihnil: »Še ni pri kraju, še dalje moram trpeti, zgodi se božja volja.« Malo pred smrtjo zopet pogleda v zrcalo, ter s trepetajočim glasom bridko reče: »Sedaj gre h koncu, kelih trpljenja moram izprazniti do zadnje kaplje.« Kmalo na to izdihnil je svojo blago dušo. Tako udan v božjo voljo je prenašal potrpežljivo hude telesne bolečine, vrh tega tudi duševne muke, ker je kot zdravnik čutil in spoznaval vse štadije svoje težke bolezni, katere ga reši edino le smrt. O njem bi tudi lahko veljale besede sv. pisma: »Sic moritur justus«.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil od deželnega zbora koroškega sklenjeni premenjeni lovski zakon.

100 letnica smrti Jurija pl. Vege. Dne 26 t. m. bo minulo 100 let, kar so našli v Donavi umorjenega hrabrega častnika in slavnega matematika Kranjca Jurija Vego (Veho). Rojen je bil 23. aprila 1754 v Zagorici pri Moravčah, roparsko umorjen pa 17. septembra 1802. Včeraj je bila torej 100letnica njegove smrti.

C kr. pripravnica za učiteljišča v Pazinu se otvori v ponedeljek v poslopju hrvatskega gimnazija. Vpisovanje se bo vršilo v soboto dne 20. septembra. Zahteva se: dovršeno 14. leto, spričevalo zadnjega šolskega leta, krstni list, spričevalo o cepljenju koz. Za obiskovanje se ne plačuje šolnine. Marljivi siromašni učenci dobé malo podporo od države.

Ghon odstopi. Zastopnik beljaškega mesta Ghon ne bo več kandidiral v koroški deželni zbor. Izjavil je, da so odtegne političnemu življenju. Za njegov mandat se potegujeta dr. Aichelburg in dr. Clementschitsch.

Ljubljanska dijaška in ljudska kuhinja. Ob začetku šolskega leta so se zopet napolnili prostori ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje na starem strelišču. Prostori za dijake in druge goste so bili prenovljeni mej počitnicami in napravljajo najboljši vtis. K troškom je prispevala kranjska hranilnica, dalje sta darovala gg. trgovec z barvami A. Hauptman in tesarski mojster Josip Lehner, za kar se jim izreka najtopleja zahvala.

Sreča v nesreči. Iz prvega nadstropja je padel predvčerajšnjim 2letni sinček trgovca Spacapana v Gorici iz stanovanja v ulici Dreossi. Pri igri je izgubil ravnotežje ter padel na glavo v vrt. Zgodilo pa se mu ni nič druzega, nego malo se je udaril na glavi.

Kontrolni shod deželnih brambovcev se vrši dne 2. in 3. okt. ob 9. uri v brambovski vojašnici.

Tombola na Občinah, ki se je minolo nedeljo odložila, vrši se prihodnjo nedeljo ob 4. uri pop. na korist občinske zavarovalnice za govejo živino.

Toča je minolo soboto naredila mnogo škode tudi po Krasu, posebno okoli Dutovelj in Pliskovice.

Zagrebški nemiri. V preiskavi je sedaj 94 oseb zaradi zadnjih nemirov v Zagrebu; mej njimi je tudi več žensk. Štiri osebe so izpustili iz preiskovalnega zapora, mej temi je tudi sourednik »Hrvatskega Prava«, g. J. Peršić. Ta teden utegne preiskava biti končana.

Ogenj. Dne 8. t. m. sta T. Mrvarju v Klečeti pri Žužemberku zgorela hiša in hlev.

Na idrijski realki šteje letos prvi razred 54 in drugi 38 učencev.

Dar. G. nadučitelj Ravnikar je pri svojem odhodu izročil 10 K kot dar tukajšnje posojilnice za revne šolske otroke, za kar se najiskreneje zahvaljuje vodstvo ljudske šole v Mokronogu.

Reški talijanaši za Košuta. Reški mestni načelnik dr. Vio je v torek vsprejel italijanskega prof. Villarija, ki po Avstriji nadzoruje italijanske šole. Nato pa se je dr. Vio odpeljal v Pešto, da položi venec na Košutov spomenik.

Hajduštvo v Srbiji. Ob Drini na srbski strani se je pojavila hajduška četa, ki jo vodi neki Borković iz Priedvora v Bosni. Borković je okradel nekega Srba za 400 dinarjev, bil zaprt, a všel iz zapora in orožniku odnesel puško. On in njegovi tovariši ropajo po vaseh. Srbska vlada je razpisala na glavo Borkovića 600 dinarjev.

S tovornega vlaka je v ponedeljek padel blizu Skofje Loke neki sprevodnik. Z malimi ranami je ušel večji nesreči.

Izkopine. Na Javorju pri Besnici je izkopal g. Jernej Pečnik petnajst grobov na njivi. Grobovi so iz halstetske in iz rimske dobe prvega stoletja. Gomil ni bilo, vsi grobovi so bili v pesku. Našla so se okostja, pri predzgodovinskih bronaste zapestnice, uhani in fibule, pri rimskih pa čudne svetilke in nenavadne steklene posodice.

Kolera v Egiptu. Iz Aleksandrije, 12. sept. Uradno poročilo z dne 11. sept. zaznamuje 20.328 slučajev kolere v vsem Egiptu, umrlih 16.209, ozdravljenih 1683. Včeraj je bilo v Aleksandriji 52, danes 42 slučajev kolere. V primeri z Arabci je umrlo veliko Evropejcev. Ena 20letna Slovenka je umrla v vozu, ko so jo peljali v bolnico za kolero. Danes sem bil poklican k neki na koleri bolni Korošici, katero so po noči pripeljali v bolnico. V torek sem bil prvič pozvan, da previdim za kolero bolno. Bila je omožena Švicarka. Rekla mi je takoj pri vstopu: jaz sem protestantinja, pa hočem postati katoličanka, hočem umreti katoličanka, storite me katoliško. V naglici sem jo podučil o sv. naši veri, krstil pogojno, spovedal, jo dejal v sv. olje ter ji podelil papežev blagoslov, misleč, da umrje že isti dan, vendar zdravje se ji vrača; danes, ko sem jo obiskal, ji je že veliko bolje in je polna hvaležnosti do Boga za sprejete milosti.

P. Benigen.

Ljubljanske novice.

Trgovcem in obrtnikom v preudarek. Prejeli smo od tukajšnjih prevoznikov blaga nastopno pritožbo: Združeni prevozniki blaga v Ljubljani, ki se s tem obrtom pečajo že več desetletij, so doživeli, da je južna železnica z nekim tukajšnjim spediterjem sklenila pravi kartel. Že okoli 50 let je južna železnica obveščala razne prejemnike blaga po svojem „avisčrju“, kar je bilo povsem pravilno. Vsak prejemnik je sam poslal po blago ali pa je naročil vozniku, kakor mu je ugajalo, in po tisti ceni, kakor ste se dogovorili stranki. Danes pa je v navadi, da južna železnica, ako je došlo blago do gotove teže, naznanja to le dotičnemu spediterju, in samo ta sme potem prevažati blago na dom naročnikom proti določeni taksi. Ker pa tudi mi prevozniki plačujemo davek, mora nas vendar le boleti, ako vidimo in čutimo, da južna železnica podpira le enega, privilegovanega spediterja. Kako more južna železnica določevati, kdo sme ali ne sme voziti blago s kolodvora? Ali plačujemo davke, da nam živina v hlevu stoji? Zato opozarjamo gg. trgovce in obrtnike, naj preudarijo, ali je umestno, da južna železnica določa, kdo naj prevaža blago, in zakaj se je opustila stara navada. Saj dotični spediter vendar ni uslužbenec južne železnice. Prosimo torej gg. trgovce in obrtnike, da se tudi na nas domačine ozirajo in nam naklanjajo naročila za prevažanje blaga po pošteni ceni. — Sledi šest podpisov.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 7. do 13. sept. 1902. Novorojencev 20, mrtvorojena 2, umrlih 17. Med njimi: za tifuzom (legarjem) 1, za jetiko 5, za nezgodo 1, za različnimi boleznimi 10. Med njimi je bi 4 tujcev, iz zavodov 8. Za infekcijoznimi boleznimi so obboleli, in sicer: za tifuzom 1, za grižo 4 in za vratico 1.

Vino kradel. Zaprli so Pavla Debevca, službujočega v Hafnerjevi pivovarni. Po noči je ukradel natakarici M. Kočevarjevi tri steklenice vina, katere je okoli 3. ure ponoči prinesel k ograji v Komenskega ulicah in jih hotel dati kurjaču Karolu Puharju, ki ga je tam čakal. Na to je naletel policaj in natakarja aretiral.

„Landstreicher vom Beruf“. Policija je ujela včeraj lepega ptička. Zove se Oton Weiszkopp in je neki doma na Holandskem. Ima pa več potnih listin, eno ogrsko in eno hrvaško, tako, da se ne ve, katera je prava. Nosil je novo površno suknjo, katera ima na podkladi všito ime: „Max Starkel Marburg“. To suknjo je gotovo kje ukradel. Dobila se je pri njem tudi ženska srajca. Tudi več robcev je imel in vozni list za drugi razred za vožnjo iz Ljubljane v Celje. Ko ga je policaj na ulici ustavil in vprašal, kakšno opravilo da ima, se mu je odrezal „Landstreicher vom Beruf“. Na to pa sta šla koj na magistrat.

S strehe padel. Anton Primc, delavec na Viču, je včeraj popoludne padel z Jančkove strehe na Viču in si obe nogi pod kolenom poškodoval. Danes so ga prepeljali v bolnico.

Preveč se ga je navlekel. Ana Strukelj, 60 let stara, stanujoča v sv. Florijana ulicah št. 13, je včeraj zvečer šla po Starem trgu domov. Za njo je prikolovratil po hodniku mlad, pijan človek, ki se je zaletel v Ano Strukelj in jo podrl na tla. Žena se je močno pretresla, pa tudi na nogi precej poškodovala. Prepeljali so jo z rešilnim vozom na dom.

Nesreča. V Cegnarjevih ulicah je na dvorišču Bremčeve hiše padel ključavničarski pomočnik Ignacij Suhenek in se na glavi tako ranil, da se je moral podati v bolnico.

Konj splašil. V Trubarjevih ulicah je bila včeraj zvečer povožena delavka Terezija Tekavc, stanujoča Rožne ulice št. 2. Podrl jo je na tla konj Marije Berglez, posestnice v Kladeznih ulicah, kateri se je bil splašil na Zabjaku poštnega voza in je pridirjal po Zvezdarskih ulicah. Terezija Tekavc je na desni roki in na desni nogi poškodovana. Konj je na Krakovskem nasipu tudi padel in si po životu odrl kožo. Mariji Berglez, ki je sedela na vozu, se ni ničesar zgodilo.

Kotiček za liberalce.

Svobodna šola! upijejo liberalci. »Popotnik« pa odobrava v zadnji številki, da francoska vlada z vnebovpijočim nasilstvom zatira svobodno šolstvo in preganja verouk iz šol. In sicer pravi on o sebi, da odobrava to zato, ker opazuje stvar »s čistim očesom, brez strasti in enostranosti«. V imenu svobode tiranstvo! to je geslo liberalstva!

Iz „Popotnika“. Ta pedagogiški list prinaša iz peresa nekega A. Peska članke: Darvinizem in vzgoja. Ta mož stavi svoje vzgojeslovne nauke na podlago darvinizma — jako tolažilno za stariše, ki imajo pri njem svoje otroke! Mož obeta svojim gojencem silno veliko, kajti on pravi: „Kakor ni meje za razvoj živalstva in rastlinstva, tako je tudi ni človeškemu napredku, popolnitvi vzgoje človeštva in razvoju človeškega duha, in sicer vsled brezmejnega in neskončnega prilagodenja. — Ker se prilagodenje človekovo izrazuje pred vsem v pretvorbi možgan, ne moremo določiti meje človeškemu spoznanju, ki bi je ne mogel prekoračiti vsled predrugačene, popolnejše duševne omike.“ Učencem Peskovim se torej odpira velikanska perspektiva v bodočnost, posebno onim, ki so bolj debeloglavi in imajo več prostora za neskončni razvoj možgan. Že zdaj gleda g. Pesek s svojimi vrlimi darvinističnimi kratkohlačarji pomilovalno na še nerazvite prednike ter pravi: „Kar je delalo prednamcem preglavice, je nam jasno, da celo otrokom takorekoč otročje lahko, n. pr. pravo razumevanje naravnih pojavov i. dr.“ Ostrmeli smo, ko smo to čitali, kajti najvišji učenjaki na vseučiliških stolicah priznavajo, da je na tisoče naravnih pojavov, katerih človeški duh ne more razumeti. Virchow, Du Bois Reymond, Pasteur! Zakaj ste umrli in ne čitate »Popotnika«? Šli bi k g. Pesku, in ta bi vam bil naredil vse otročje lahko, s čimer ste si belili glave brezvspešno celo življenje! Sicer je našel g. Pesek v možganih svojih učencev še nekak nedostatek, kajti sam priznava: »Najmanj je do sedaj človeštvo napredovalo v krepostih«, a takoj se zaveda, da je s to trditvijo prišel preblizu »klerikalizmu«, in zato s popolno silo svojih razvitih možgan kliče: »V krepostih srca bo človeštvo napredovalo vkljub pesimističnemu jadikovanju in reakcionarnim naklepom nekaternikov, ki po omiki in napredku svoje lastne osebice sodijo omiko in napredek naroda ali pa celo celega človeštva«. S tem stavkom so seveda »nekaterniki« pobiti in v Peskovih učencih možgani lahko hitó naprej na poti neskočnega razvoja.

Nevaren eksperiment. V Žužemberku ima „Slov. Narod“ dopisnika, kateri se odlikuje po liberalnosti izredno debelega kalibra. Ostudno je blatil tamošnjega g. dekana, moža, pred katerim naj le vsa liberalna jata spoštljivo sname svoj klobuk. Zdaj obdeluje v „Narodu“ oba gg. kaplana. Pri tem pa grozeče upije: „Mirovali ne bomo prej, dokler popolnoma ne doženemo, kdo spada med poštene ljudi in med barabe“. Kakor kaže slog dopisa, je ta eksperiment najbolj nevaren — za pisca samega.

Županovi golobi. Razun divjačine ima baje ljubljanski župan posebno rad »rižoto« iz nežnih golobčkov. V ta namen se redi na magistratu samem cela jata golobov. Seveda tudi županovi golobi ne poznajo pri vsej golobji ponižnosti bolje olike, kot take živalice pri ponižnejših lastnikih. No pa nismo gospodu županu zavidni, ako dobi včasih nežnejše koščice pod svoje zobe, pač pa bi moral vedeti, da imajo drugod golobje svoje prostore ali pod streho ali v posebnih golobnjakih, dočim žive županovi golobje v posebni sobi nad trgom za zelenjavo ter seveda ne vprašajo, ali so pod oknom rudeče jagode, maline, lepo dišeče rože in drugo cvetje ali kaka lepa toaleta na živem stojalu. Pritožit se nam je prišla gospa, ki je pod usodnimi okni kupovala malin. Ko je menila, da je izbrala najlepše, vsulo, oziroma zlilo se je nanjo z magistrata, kakor bi — no, — kak pijanec z višine po turško plunil. In ta atentat na svileno bluzo gospe in na maline so povzročili županovi golobje. Gospa je bila strašno huda, prodajavka malin pa žalostna. Vzajemno sta se prali in snažili ter se hudovali nad vaško svobodo županovih golobov. — Tako piše včerajšnji »Slovenski Narod«, le da so tam majhne različice, n. pr. mesto župan škof, mesto magistrat škofija.

Izpred sodišča.

Izneverjenje. Jožef Janežič dekoracijski slikar z Glinc, nastavljen je bil od zavarovalne družbe »Universale« v Trstu, da sme od zavarovanih strank pobirati zavarovalnino in jim potem pobotnice izdati. To zaupanje je pa uporabljal v svojo korist in si od raznih strank pridržal posamezne zneske, ne da bi jih odračunil zavarovalnemu društvu. Škoda, katero je povzročil obdolženec, znaša 173 K 05 v. Obsojen je bil na 7 mesecev ječe, poostrene z 1 postom vsacih 14 dnij.

V Ameriko popihati jo je mislil 20 let stari posestnice sin France Junko iz Črnomlja ne da bi zadostil svoji vojaški dolžnosti, a bil je na kolodvoru od redarja prijet ter od sodišča obsojen na 10 dnij strogega zapora in v denarno kazen 10 K.

Glavo mu bode stolkel. Tako je grozil vaški pastir Tine Gorup v Slavini gozdnemu čuvaju, ker ga je ta večkrat zavrnil in ga tudi enkrat glavarstvu naznanil, da je blizu gojzdnih nasadov čredo pasel. Tako ga je čuvaj zasačil tudi dne 26. maja t. l. s svojo čedo, ta pa mu je grozil z besedami: „Le dol te strela nesi, ti bodem kar glavo stolkel“. Sodišče mu je zato prisodilo 8 dni zapora.

Občinske volitve v Podkraji so se vršile dné 12. maja t. l. Posestnika Alojzij Kobal iz Podkraja in Anton Kobal iz Bele nagovarjala sta dan pred volitvami Antona Kobala in mu obetala, če bo z liberalno stranko volil, da mu bodeta dala dosti zaslužka pri vožnji. Sodišče ni našlo prepričanja, da sta imela namen glasove kupovati, ter je oba zatoženca od zatožbe oprostilo.

Skrivaj jo je pred petimi leti v Ameriko odkuril Jakob Grimšič, posestnik iz Lazov, in se vrnil letos meseca junija domov. Ker se med tem časom ni oglasil pri nobenem zastopstvu avstro-ogrske države in se tako pregrešil proti orožni postavi, ga je sodišče obsodilo na 14 dni strogega zapora, postrenega z 1 postom na teden in na 20 K denarne globe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Opat ponesrečil. Opat samostana Sv. Peter pri Solnogradu, Vilib. Hauthaler je padel predvčeranjim na stopnjicah in si zlomil levo roko. Prepeljali so ga v bolnico. — Pastor trikratni roparski morilec. V Oldenburgu so prijeli pastorja Knolla, ker ga dolže, da je zaporedoma umoril tri kmete ter jih uropal. — Kaznjenci stavkali so včeraj v kaznilnici v Lvovu. Uprli so se radi slabe hrane in ker je bil kaznovan neki kaznjenec. Razbili so vse, kar jim je prišlo pod roko. Upora se je udeležilo do 100 kaznjencev. Vojaštvo je naredilo mir. — Umor in samomor. Blizu Przemysla je ustrelil včeraj domobranski častnik Senftenchos svojo nevesto Kubic ter potem še samega sebe, ker nista mogla odstraniti ovir za poroko. — Požar v Stenjevcu. Listi javljajo, da je doslej zgorelo nad 150 hiš, mej temi cerkev in šola. V ognju sta našli smrt dve osebi. — Cigani napadli orožnike. V Falsö-Lakany je napadla večja ciganska tolpa orožniško patrulijo. Orožniki so streljali ter ubili 4 cigane, 13 jih pa nevarno ranili. — Deset oseb je zgorelo pri velikem požaru v Beeringenu pri Aachnu; tri so nevarno ranjene.

Salezijanci. List »Ehrenkrone« je prinesel pred kratkim dopis, iz katerega posnemamo sledeče: Salezijanci, Don Boskovi sinovi, prihajajo. V Ljubljani se je že začela razvijati njih blagovita delavnost v blagor zapuščene mladine. Dežela je že očitno pokazala, da se raduje njih blagodušne delavnosti in koristi, katero prinašajo deželi. Tudi v Trstu, v Gorici in v Tridentu že delujejo, in letos se naselijo tudi v primorskem Pulju. — Hotel sem govoriti z načelnikom družbe, z Don Rua v Turinu. Dospel sem v Turin ravno pred praznikom »Marije, pomoč kristjanov«. Z veliko slavnostjo obhajajo Salezijanci ta praznik, ki se lahko imenuje po pravici salezijanski praznik. Na kolodvoru me je pričakoval voz, in kmalu sem lahko govoril z Don Rua. Kaj sem čutil takrat v svojem srcu, ne morem povedati. Stal sem na mostovžu blizu sobe, kjer je stanoval D. Bosko in od koder je v svoji bolezni opazoval z radostjo svoje male paglavce. D. Bosko je umrl šele l. 1888 in je v svojem življenju storil čudovito veliko. Obleko, katero je nosil, in stvari, katere je rabil, se hranijo v veliki stekleni omari. S spoštovanjem sem stopil v malo kapelico, kjer je božji služabnik opravljal sv. daritev in prejemal milosti od Boga. K njegovemu pogrebu je prihitelo nič manj kot 6000 duhovnikov iz njegovih zavodov, veliko uradnikov in učiteljev, brez števila mojstrov in pomagačev, — vsi nekdaj salezijanski učenci. Okoli 1000 dečkov je v onem zavodu. Bilo je okoli pol dvanajstih, ko sem na onem mostovžu pričakoval salezijanskega predstojnika. Brez števila dečkov je skakalo po dvorišču. Ob dvanajstih se je prikazal nekdo z zvončkom, — letel je po velikem dvorišču in zvončkal. Vse je ostalo tiho, vse je mirno hitelo na določen prostor. V štirih ali petih oddelkih gredo v obednico, seveda pod previdnim nadzorstvom. Velik vtis je to napravilo name. Vsak vesel in ubogljiv! Iz take mladine more kaj postati.

Logar in medved. Logar Matić iz Ljeske v višegradskem okraju je šel z Markovićem iz Kočarine na Klisuro planino. Mej potjo srečata medveda. Matić ustreli medveda v prsa in medved zbeži. Logar hiti za njim in še trikrat ustreli. Ranjeni medved se postavi na zadnji nogi ter logarja vrže ob tla. Logar medvedu poseže v žrelo in ga drži za jezik. Tovariš Marković in neki ljudje prihité na pomoč, pobijejo medveda in tako rešijo Matića, ki je nevarno ranjen.

Prebivalstvo Zagreba po veri. Po zadnjem štetju koncem l. 1900 je bilo v Zagrebu 54.165 prebivalcev rimsko katoliške vere, 3237 židov, 2712 pravoslavnih, 703 protestantje, 150 grško-katoliške vere in 29 oseb druzih veroizpovedanj.

Katere vere je bil pesnik Preradović? Doslej se ni prav vedelo, ali je slavni hrvatski pesnik Preradović bil katoliške ali pravoslavne vere. Dr. Nikolić Golišin je sedaj objavil izpričevalo vojnega duhovnika vojaške akademije v Dunajskem Novem mestu, da je bil Peter Preradović kot učenec II. razreda c. kr. vojaške akademije l. 1832 sprejet v katoliško cerkev.

Srbska kraljica Draga je dala za kosti svojih prednikov sezidati v samostanu Vujna posebni grob. 9. t. mes. so pokopali ondi kosti njenega očeta in njega starega očeta.

Svojo ženo je obesil v Filipsdorfu delavec Erlebah, ko sta se skregala. Njujin edini otrok pa je jel kričati pri tem bestialnem dejanju. Ko so na klic otroka prihiteli sosedje, je bila žena že mrtva. Grozovitnež je pa pobegnil in našli so ga potem ustreljenega.

Opica na potovanju. Neki potnik je v nemški vzhodni Afriki dobil malo opico ter jo vzel saboj. Od Fange do Geneve je bila opica vožnine prosta. Od Geneve do švicarske meje je moral plačati od opice poldrugo liro kakor od ptiča. Na gotharški železnici v Švici so od opice računali pa kakor od psa 8.40 franks. Švicarska vzhodna železnica je od opice zahtevala 80 centezimov, kakor od 20 kg. ročne prtljage. Na badenski in virtemberški železnici je bila opica zopet prosta vožnine do Stuttgarta. Dalje pa je lastnik moral zopet plačati poldrugo marko kakor od psa.

Vihar razdjal hiše. V Pani, III. je 20. avg. grozen tornado naredil škode za 150.000 dol. Več oseb je bilo nevarno ranjenih. Zvonik pri katoliški cerkvi je bil porušen in več hiš razdejanih.

Ogrski strah pred Slovani. Slovaško muzejsko društvo je poslalo biskupu Strossmayerju čestitko, ko je praznoval 60 letni doktorski jubilej. »Narodni Noviny« sedaj pišejo, da ta brzojavka ni bila izročena škofu, ampak je bila zadržana v Budimpešti kot panslovanska demonstracija.

Rop v župnišču. Minuli mesec so trije našemljeni roparji ponoči vlomili v župnišče pri cerkvi sv. Katarine v Clevelandu. Pri hišini ste bivali njeni prijateljici radi varnosti, ker župnika ni bilo doma. Okoli 2. ure zjutraj so začule nekak ropot in zapazile tudi tri našemljene možake lesti skozi okno. Lopovi so ukazali, naj mirujejo, in zgodilo se jim ne bo ničesar žalega. Nato so odšli v sosedno sobo, župnikovo pisarno, ter pričeli z delom na blagajnici. Slednjič so jo razstrelili, a skoro vse popustili; kar so našli, kajti poleg svetih posod je bilo v blagajnici le malo druge vrednosti. Odnesli so 6 dol. v gotovini, žensko uro in en prstan, svete posode, dasi veliko vredne, pa so popustili. Poleg precešnjega strahu, se ženskam ni ničesar hujšega pripetilo.

Milijonar se je podvrgel operaciji. »Daily Mail« iz New Yorka poroča, da je Mac Gregor umrl vsled kirurgične operacije. Ko so mu povedali, da se mora podvreči operaciji, je Mac Gregor želel, da bi preje slavil svojo poroko z neko gospodično, s kojo se je že pred dolgim časom zaročil. Operacija se je vršila dva dni po poroki. S početka so zdravniki mislili, da bo bolnik ozdravil, toda dva dni pozneje je kljub vsemu prizadevanju zdravnikov umrl bogati milijonar. Njegova vdova je podedovala 25 milijonov frankov.

22 otrok. V Minneapoliju živita bogata posestnika imenom Shandrov, ki nista imela nič otrok. Te dni je nakrat pričelo kričati v njihovi hiši 22 otroških grl. Ljudje so se začudeni izpraševali, kaj to pomeni. Zakonska sta to kmalu pojasnila. Šla sta v sirotišnico in vzela za svoje 22 otrok, katere hočeta vzgojiti.

70.000 litrov črnila si je nabavilo mesto Pariz za elementarne šole in je dalo 8000 frankov. Velikansko jezero — črnila! Toda saj bo 180.000 dečkov in deklic sedelo v klopeh vseh pariških elementarnih šol. Vsak učenec porabi v letu 39 centilitrov črnila, v vsakem tednu torej skoraj en centiliter, če ne upoštevamo pečitnic. In Pariz plača za enega učenca pri črnilu $4^1/_2$ centima.

Društva.

(Veselica bralnega društva v St. Vidu pri Vipavi.) Kakor že mnogokje drugod, tako je tudi pri nas v prijaznem St. Vidu pri Vipavi naše vrlo bralno društvo dne 7. t. mes. priredilo lepo veselico v proslavo 25letnice slavno vladajočega papeža Leona XIII. Program tej veselici je bil obširen in primeren. Zbralo se je veliko število zavednega občinstva na prostranem dvorišču gostilne »Rudolf«, kjer je bil lepo prirejen oder v ospredju. Zagrinjalo se dvigne in pred slavnim občinstvom stoji naš slavnostni govornik. V poljudnem jedrnatem govoru nam označi pomen slavnosti, nato pa v živih potezah jasno riše življenje in delovanje slavno vladajočega papeža Leona XIII. ter posebno povdarja njegovo teženje po vsestranskem izobraženju krščanske mladine. Živahni slava-klici Leonu so zaključili res krasno sestavljeni in navdušeno prednašani govor. Mlademu govorniku iz srca čestitamo! Pevci so navdušeno zapeli vzvišeno Skroupovo »Papeževo himno« med spremljevanjem domačih društvenih tamburašev. Ploskanja in odobravanja zopet brez konca in kraja. Ko so tako proslavili v posebnem delu Leona XIII., podali so pevci in tamburaši še lepo število pesmij občinstvu v užitek. Res neutrudljivi so bili mladi naši tamburaši, kakor tudi vrli naši pevci. Da so v resnici v vsem zadovoljili občinstvo, bodi jim dokaz to, ker so na splošno željo in ponovno klicanje morali posamezne pesmi kakor tamburaške odstavke ponavljati. Po dokončanem prvem delu veselice pa nastopijo domači mladeniči kot igralci v znani burki: »Pravica se je izkazala.« Izvrstno so pogodili posamezni izbrane uloge. Prav mojsterski so pa bili vedno žejna dijaka, debeli Ferjan, modri berač, pred vsem pa premeteni Abraham. Srečkanje s prosto zabavo zaključilo je tudi ta del slavnosti. Nad vse zadovoljno občinstvo se je razšlo na razne strani, s seboj noseč jedno željo, naj bi naše bralno društvo v zvezi s tamburaši kmalu zopet, da večkrat, podalo toliko užitka, kot ob tej priložnosti. Da, mladeniči, le res trdno in krepko se združujte pod krščansko zastavo, zbirajte se v izobraževalnih društvih, da tako pokažete svojim nasprotnikom, kdo so tisti, ki so nazadnjaki in mračnjaki. Radi bi vas okužili s svojim strupenim dihom, potegnili seboj v duševno temo in nravno propalost. A vi se po besedah govornikovih ne ozirajte na njih prazne besede in slepomišenje, marveč hodite naprej po potu neustrašeno in neomajno.

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 20. avgusta do 16. septembra poslali prispevke p. n. gospoda in društva: Upravništvo »Mira« v Celovcu 906 63 K, uprav-

ništvo „Slov. Naroda“ 68 66 K, Anton Korošec v Gor. Radgoni 16 K, Andrej Globočnik v Mošnjah 10 K, župnik M. Ulčnik v Doliču 5 K, Franc Krambergar v Zgor. Žerjavcih v Slov. goricah zbirko 17·82 K, podbrezijski mladeniči dohodek igre 64 K, županstvo v Idr. Bistrici 20 K, župnik Ivan Sakser v Hotedršici 5 K, katenet Al. Stroj v Ljubljani 4 K, adjunkt Dragotin Dolenec na Dunaju 1 20 K, litijska mladina dohodek veselice 84 K (po »Slov. Nar.«); podružnice: moška v Trbovljah 53 K, izvenakademična v Gradcu 50 K, za Ljutomer in okolico 200 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za Jeranovo dijaško mizo so mej počitnicami darovali p. n. gg.: dr. A. Karlin, kanonik 30 K, A. Hočevar, žup. na Brezovici 10 K, dež. poslanec Arko, dekan v Idriji 20 K, A. Jamnik, župnik v Sorici 20 K, El. Pintar 8 K, M. Narobe, žup. v Zapogah 20 K, prof. J Gnjezda 10 K, J. Sedej, vikar v Borjani 4 K, prof. kanonik dr. M. Leben 20 K, Ivan Zorman, trgovec v Spod. Siški 15 K mesto venca umrlemu Stef. Pečniku, J. Lavrič, župnik v Logatcu 10 K, A Janežič, fin. komisar v Ljubljani 10 K, neimenovan 20 K. — Z novim šolskim letom se prično tudi pri Jeranovi dijaški mizi nove skrbi, kako podpirati nad 100 oglašenih pridnih dijakov z najpotrebšim, tembolj, ker se je lansko šolsko leto završilo s primanjkljajem 1115 K. — Podpisano oskrbništvo prosi torej v ime božje najuljudneje vse prijatelje šolske mladine, naj se tudi v tem letu po svojih močeh spominjajo naših dijakov. Nebeški Mladinoljub jim bo bogat plačnik.

V Ljubljani, 18. sept. 1902.

A. Kalan,
oskrbnik Jeranove dijaške mize.

X. izkaz prispevkov za »Dijaški dom« v Celji.

G. Franc Vošnjak v Celji drugi obrok kot ustanovnik 20 K; g. dr. Jos Tominšek, c. kr. profesor v Kranju, 5 K; slav. občina mihalovška 10 K; g. Ivan Rebek, ključarski mojster v Celji, 14 K 96 v; prebitek abiturientske veselice v Celju dné 26. julija 1902 100 K; g. Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu, 6 K; gosp. Ignacij Zavolovšek, posestnik v Okonini, 6 K; g. Ferdo Mächtig, posestnik v Gornjem gradu, 6 K; g. Andr. Antloga, posestnik v Gotovljah, 10 K; gosp. dr. Ivan Žmavc v Pragi 10 K; sl. županstvo Gotovlje 10 K; slav. županstvo Višnjavas 10 K; g. Anica Jezernik v Polulah na primiciji č. g. Lovrenca Novaka na Bregu nabrano svoto 60 K 3 v; g Mihael Bandl, c. kr. stotnik 92 pešpolka Komotov, 10 K; g. dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru, vspeh neke kazenske zadeve, 20 K; g. Josipina Šentak na Vranskem nabrala na primiciji č. g. Franca Lukala 31 K; g. Jakob Kavčič, profesor v Mariboru, 10 K; slavna občina celjske okolice 200 K; g. Konrad Elsbacher na Laškem izgubljena stava 10 K; g. Josip Ulčnik, župnik na Rečici, 10 K; g. Josip Špan, kmet na Planini, 5 K; g. Jakob Božič, trgovec v Gornjem gradu, 10 K; g. Anton Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani, 10 K; g. Matija Sadek pri Sv. Kunigundi 1 K; g. Josip Koren, šolski voditelj na Proseku, 4 K; slavna občina Št. Martin na Paki 50 K; g. Ivan Kolarič v Orešji pri Ptuju 1 K; vesela družba v »Narodnem domu« v Mariboru 9 K; g. Fr. Zupančič, šolski vodja v Skomarjih, potnino 3 K; g. Adela Dečko-va za prodane razglednice na sokolski veselici v Vojniku 40 K; g. Franc Zacherl, učitelj v Ljutomeru, 2 K; slavna banka »Slavija« v Pragi 100 K; g. Ivan Kralj v Iljaševcih 14 K; g. Alojzij Osterc, veleposestnik v Bunčanih, 20 K; gg. Stanko Širca in Ciril Žižek povodom sokolskega izleta v Vojniku nabrala 34 K; g. Franc Šetinc, nadučitelj na Prevorju, pri slavljenju 50letnega učiteljevanja g. Jos. Cižeka, vpok. nadučitelja v Pilštanju, nabral 30 K; g. Jožef Rapoc, veleposestnik itd. v Mariboru, 10 K; g Božidar Štiftar, gim. profesor in drž. svetnik v Kalugi, 20 K; gosp. Šimen Wutt, c. kr. davk. kontrolor v Aflencu, 2 K; gg. Stanko Širca in Ciril Žižek nabrala v veseli družbi na Mrzlici 10 K 40 v; g. Ferd Majcen, profesor v Ptuju, 5 K; F. Pšunder, kapl. v Grižah, 5 K; g. J. Masl, c. kr. profesor v Rudolfovem, 5 K; g. Jakob Zupančič, župnik v Gotovljah, 3 K; g. Janez Rak, posestnik v Gotovljah, 2 K; gosp. Franc Malgaj, posestnik v Gotovljah, 2 K; g. Blaž Brinovc, posestnik v Gotovljah, 2 K; g. Franc Baš, posestnik v Gotovljah, 2 K; gosp. Luka Antloga, posestnik v Gotovljah, 2 K; g. Mihael Jošt, posestnik v Gotovljah, 2 K; slav. tamburaški zbor Vuhred čisti dobiček veselice 7. sept. 1902, 20 K; g. Franc Glaser v Selnici 4 K; slav. hranilnica in posojilnica v Ljubnem 20 K. — Skupaj v tem izkazu 1008 K 39 v.

Medicinske zanimivosti.

Piše dr. J P.

Prisad. — Vladni odlok glede tuberkuloze. — Dr. Garnault in njegov poskus.

Ljudska vera na Kranjskem trdi, da ni varno z odprtimi ranami hoditi ob vetrovnem vremenu po prostem. Bati se je, da se rana prisadi. Zdi se mi, da sem prav poučen, če menim, da imenuje ljudstvo prisad to, kar imenuje medicinec erisipel (roža, Rothlauf).

Dr. Dogliotti v Turinu je v preteklem letu sestavil statistiko slučajev erisipela v turinski bolnici izza zadnjih deset let in opazil je, da je bilo erisipela ob gotovih mesecih prav posebno obilo, mej tem ko je v drugih mesecih le prav redko kdo obolel na erisipelu. Zanimivo pri tem je to, da so bili meseci, v katerih so ljudje močno na prisadu bolehali, v metereoroloških protokolih kot jako suhi in vetrovni meseci zaznamovani. Dr. Dogliotti ne razlaga tega kot slučaj, temveč meni, da so suhi in vetrovni meseci pa obilica erisipela v kavzalni zvezi.

Dr. Degliotti meni namreč: Prisad provzročajo bakterije in sicer prav vsakdanje bakterije, katere skoraj povsodi najdeš; tudi v cestnem prahu jih je vedno lahko s pripravnimi metodami pokazati. Te v cestnem prahu živeče bakterije — meni dr. Dogliotti, zanaša veter ob suši v rane in praske in jih onesnaži in okuži. Močan veter ne žene samo najfinejšega prahu, temveč tudi debelejše drobtine v cestnem prahu pomešane; take drobtine prebijejo časih zdravo kožo; in v to rano zanese veter zopet bakterije, ki se ondi zarede in rano onesnažijo — rana se prisadi. Ker so take rane tako majhne, da jih s prostim očesom niti ne opazimo, zdi se nam, da je prisad sam ob sebi brez rane nastal. Mi dr. Dogliottiju radi verujemo njegovo razlago in to tem rajše, ker dr. Dogliottijeva statistika kaže, da je ob vetrovnih mesecih največ prisada v obrazu, na rokah i. t. d., torej na telesnih delih, ki niso zavarovani proti vetrovi sili. Ljudstvo ima torej glede svoje prisadne teorije prav, res je, da je suho in vetrovno vreme odprtim ranam nevarno: nikakor pa nočemo s tem ljudstvu in njegovemu mnenju napraviti komplimenta: nismo hoteli povdarjati to, da ima ljudstvo prav, povedati smo le hoteli, kako slabo da so ljudska mnenja utemeljena. Saj deva prav isto ljudstvo na rane tako rado pajčevino, in ta je pokrita s prahom. Ni torej reči: ljudstvo ima prav, temveč nauk historije je ta: varujte ran zamazanih in prašnih pajčevin, prisadi se rana le, če jo okužite.

Ministerstvo za notranje posle je poslalo šefom kronovin odlok, s katerim jih na tuberkulozo opozarja, ukazuje in priporoča sredstva proti nje razširjanju, želeč omejiti kolikor se da to nevarno bolezen. Odlok je bil ponatisnjen v uradnem listu v celoti.

Odlok hvali vlado in je dobro delo: osrednja vlada sama je stavila konkretne predloge za omejitev špecijelne bolezni. Ni sicer misliti, da bo imel odlok Bog ve kaj vspeha, vendar nam mora zadoščati za enkrat zavest, da se vlada res za naše fizično blagostanje zanima. Vlada govori o omenjenem odloku o tuberkulozi kot infekcijozni bolezni, kateri je možno ubraniti, da popada vedno nove organizme in katero je možno ozdraviti. Vzrok tuberkuloze — tako vladni odlok — je bakterija, ki prihaja v organizem po treh potih: po zraku z vdihanjem, bakterija se naseli v pljučih; po kožnih ranah, bolezen se zaleze v kožo; po jestvinah in pijači pride bakterija v želodec in črevo in se naseli tam. (Dalje sledi.)

Umrli so:

16. septembra. Gabrijela Mrak, gostilničarjeva hči 1. mesec. Marije Terezije cesta 14, vnetje črev. — Antonija Tratnik, višjega davčnega nadzornika vdova, 74 let, Usnjarske ulice 1, spridenje jeter.

17. septembra. Franja Hren, delavčeva hči, 6 mesecev. Streliške ulice 15, Furunculosis.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. septembra. Agitacija za velik poljski shod v Lvovu napreduje. Poljaki se hočejo tesneje skleniti in posebno za svoje časopisje osnovati skupno korespondenco, ki bi dajala izvestja o poljskih stvareh.

Zagreb, 18. sept. V tukajšnjih krogih se govori, da hoče vlada poklicati na odgovor banovega namestnika Krajčevića in župana Mošinskega, češ da sta ona zakrivila v banovi odsotnosti izgrede, ker nista preskrbela, da bi se bili preprečili.

Praga, 18. septembra. Mladočeška glasila pišejo, da Čehi ne morejo vladi nikakor prizanesti z obstrukcijo, dokler se jim ne zajamčijo izpolnitve njihovih pravičnih zahtev, posebno notranjega češkega uradnega jezika.

Rim, 18. sept. Vest, ki jo objavlja dopisnik pariškega „Matina“ o pismu državnega tajnika kardinala Rampolle, je popolno izmišljena.

Berolin, 18. septembra. Burski generali hočejo stopiti zopet v dogovor z angleško vlado, da se vrnejo v Afriko ter tam sprejmejo angleške službe.

Odprto pismo

p. n. gosp. dr. Ivanu Tavčar-ju, držav. in dežel. poslancu.

Na ljudskem shodu, kojega ste nedavno imeli v Žirèh, napadli ste v svoji ljubeznjivosti tudi sodnega pristava v Vipavi, gosp. Polenšeka in mu očitali, da se je udeleževal »klerikalnega« shoda v Vipavi poleg oseb, katere so v Vaših očeh nepoštene.

Ker ste imeli očividno »liberal.« namen, škodovati kolikor toliko c. kr. uradniku, Vam, blagorodni gosp. dokter ponudita podpisanca 1000 kron v povoljno porabo, ako le zeno pričo dokažete, da se je imenovani gospod udeležil shoda v Vipavi dne 31. avgusta tek. leta. Ako pa tega ne dokažete, bodi znano sosedom žirovskim, prijateljem in neprijateljem, da je dr. Tavčar nalašč trdil neresnico ali pa se je dal speljati na led od nerazsodnih denunciantov.

Vrhpolje pri Vipavi, 17. sept. 1902.

Mirko Perhavc,
posestnik in reditelj pri shodu.

Ivan Lavrenčič,
posestnik in reditelj pri shodu.

Dunajska borza

dné 17. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101·15
Skupni državni dolg v srebru	101·04
Avstrijska zlata renta 4%	121·15
Avstrijska kronska renta 4%	100 35
Ogerska zlata renta 4%	120 30
Ogerska kronska renta 4%	98 15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	15 92
Kreditne delnice, 160 gld.	685·—
London vista	239·55
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem drž. velj.	117·—
20 mark	23·41
20 frankov (napoleondor)	19·07
Italijanski bankovci	94 70
C. kr. cekini	11·29

Žitne cene

dné 17. septembra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7·12	do	7·13
„ „ spomlad	7·36	„	7 38
Rž za jesen	6·42	„	6·43
„ „ spomlad	—	„	—
Koruza za sept.-oktober	5·88	„	5·89
Oves za jesen	5·88	„	5·89
„ „ pomlad	—	„	–

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	6·84	„	6·85
Pšenica za april	7·13	„	7·14
Rž za oktober	6·10	„	6·11
Rž za april	6·23	„	6 24
Oves za oktober	5·54	„	5·55
„ „ april	5·87	„	5·88
Koruza za september	5·65	„	5·70
„ „ maj (1903)	5·47	„	5 48

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7 35	„	7·80
„ južne žel.	7·—	„	7·50
Rž „ „	6 35	„	6·65
Ječmen „ „	5·90	„	7·25
„ ob Tisi	5·75	„	7·75
Koruza ogerska	5·90	„	6·—
Činkvant „	6·40	„	6·60
Oves srednji	6·—	„	6 20
Fižol	7·75	„	1 50

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pôle) l. 1901, najnovejšimi mašami, in sicer:
1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43·20
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . . K 44·40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 50·—
Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezenji.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1901, z najnovejšimi mašami, in sicer:
1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36·—
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . . K 38·—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 42·—
Dobiti je tudi v še finejši izdaji.
Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, goriške, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pôle):
V črnem usnji z rudečo obrezo . . . . K 7·20
V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 8·40

Missae pro defunctis (v četvorki):
V črnem usnji z rudečo obrezo . . . . K 6·—
V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 6·96

Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecutientium (v obliki male pôle):
V črnem usnji z zlato obrezo . . . . K 19·20

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
17	9 zveč.	735·8	12·6	sl. jug	jasno	5·3
18	7. zjutr.	737 6	12·1	sl jug	dež	
	2. popol.	739 4	12 8	sl. vzjvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 14·5°, normale: 14 6°.

Za ličenje kositernih predmetov, **bronzovo imitacijo, bronziranje kipov iz mavca, bronziranje ograj pri stopnicah,** vse v najfinejši izvršitvi, priporočata se **BRATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 **26** 11—4

Vozni red

avstrijskih državnih železnic,

veljaven od 1. junija 1902.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v **srednjeevropskem času.** Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti napre,.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyer, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.

Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto

Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 5. uri 41 min. popoldne ob nedeljah in praznikih v Podnart.

Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmundena, Ischla, Aussees, Pariza Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 7. uri 12 minut zjutraj iz Beljaka.

Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genove, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.

Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 8. uri 38 min. zvečer ob nedeljah in praznikih iz Podnarta.

Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amtstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 28 min. zjutraj v *Kamnik.*
„ *2.* „ *05* „ *popoldne* „ „
„ *6.* „ *50* „ *zvečer* „ „
„ *10.* „ *25* „ *ponoči* „ „
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz *Kamnika.*
„ *11.* „ *06* „ *dopoldne* „ „
„ *6.* „ *10* „ *zvečer* „ „
„ *9.* „ *55* „ *ponoči* „ „
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod:	*Prihod:*
Ob 7·15 zjutraj	Ob 6·34 zjutraj
„ 2·13 popoldne	„ 12·29 popoldne
„ 8·10 zvečer	„ 7·30 zvečer.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

priporoča:

Kratek poduk

o sv. zakonu.

Za slov. zaročence in zakonske

sestavil

Jan. Zabukovec, župnik.

Cena trdovezani knjigi 70 v, po pošti 10 vinarjev več.

Leopold Tratnik

pasár in srebrar v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 27
se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnštvom in dobrotnikom cerkvâ v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:
tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd
iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.
V zalogi pa ima mnogo že **izgotovljenih, krasnih predmetov.**
Stare predmete prenavlja, posrebri in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča **lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk** v raznih oblikah, **prenareja tudi stare svetilke** v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 726 39-15

Dobre ure cenó s 3letnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatnino
Most (Brüx) **št. 234, Češko.**

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3·75
Prave srebrne rem. ure „ 5·80
Pristne srebrne verižice „ 1·20
Budilniki iz nikla . . „ 1·95

Moja tvrdka je odlikovana s s c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno. 573 100—39

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponi-ju gospodu lekarnarju **G. Piccoli-ju** v Ljubljani **prisrčno zahvalo** za doposlane Jim steklen čice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dné 27. novembra 1897 podelili naslov **„Dvorni založnik Nj. svetosti“.**

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehavim **G. Piccoli-jevo želodčno tinkturo,** katera krepča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli, lekarnar »pri angelu« **v Ljubljani, na Dunajski cesti.**

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v škatljah po 12 stekleničic za gld. 1·26 a. v., po 24 stekl. za gld. 2·40, po 36 za gld. 3·50, po 70 za gld. 6·50, po 110 za gld. 10·50. — Poštnino mora plačati p. n. naročnik. III. 5 25-19

♂ ♂

Josip Platner
trgovski potnik
Cilka Platner roj. **Skušek**
poročena.

1091 1—1

Ljubljana, dne 18. septembra 1902 Metlika.

♂ ♂

1086 (3—2)

Razglas.

Vsled sklepa kranjske hranilnice se dovoli **petim eksternim učencem brezplačen pouk na ljubljanski trgovski in vzgojevalni šoli** za šolsko leto 1903 s potrebnimi učnimi pripomočki vred

Prosilci, ki morajo dopolniti 14. leto, naj vložé tu sem svoje prošnje, podprte z nacijonale, ubožnim listom ter izpričevalom o dovršenem 3. razredu realke, gimnazije ali meščanske šole s pohvalnim redom iz nravnosti in vsaj s povoljnim redom iz ostalih učnih predmetov **vsaj do 22 septembra**, da se potem vse došle prošnje v odobrenje predlože slavnemu ravnateljstvu kranjske hranilnice.

Ljubljana, dné 15. septembra 1903.

Ravnateljstvo trgovske šole.
Artur Mahr,
imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono.

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

1067 6—6

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po **znižanih cenah**

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Mejnarodna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Razstavljeno le do sobote, 20. septembra:

Slikovita Kranjska.

Najnovejše so ameriški
mutoskopi.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

1092 1—1

---

849 28—17

Izkopavanje jarkov

za vodovod e cevi pri Logatcu se oddá kakemu podvzetniku. Kdor želi delo prevzeti, naj piše tvrdki: **Ant. Kunz,** tovarna za vodovode, pošta: **Hranice na Moravskem.**

Za vodstvo svoje

glavne agenture

v Ljubljani

išče velika tuzemska životna zavarovalnica v akviziciji in organizaciji izvežbanega

veščaka.

Zavarovalnica je jako **zmožna krepko delovati in konkurirati.** Služba je dobro plačana in trajna. Natančne ponudbe z napovedjo doseda jega delovanja so poslati pod „T. 8013“ na **Haasenstein in Vogler, Dunaj I.**

Diskrecija strogo zajamčena! 1085 3-2

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Razlaga velikega katekizma ali krščanski nauki za cerkev. Sestavil Ant. Veternik, župnik na Dolu. **Prvi zvezek:** o veri in apostolski verozpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h več.
Drugi zvezek: poglavje o upanju in molitvi, pa poglavje o ljubezni in zapovedih. Broširano 2 K 50 h, s pošto 30 h več.
Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h, s pošto 30 h več.

Za šolska darila

priporoča

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

naslednje **povesti za mladino:**

„Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami.
„Marijina otroka“ — s podobami.
„Maron, krščanski deček z Libanona“ — s podobami.

Cena broširanemu eksemplaru 40 h kartonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

---

586 50—31

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta štev. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega druzega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

✳ **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.** ✳

Postrežba točna. Cene nizke.

Stoletna pratika

dvajsetega stoletja

1901 — 2000

z načelno podobo in jako zanimivo, podučno in koristno vsebino. Sestavil doktor Gregorij Pečjak.

Stane v „Prodajalnici katol. tiskovnega društva (H. Ničman)“ v Ljubljani, mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnji 2 K. Po pošti 20 h več.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni urednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani